Suomen Eduskunta
Talousvaliokunta

11.5.2021

ASIANTUNTIJALAUSUNTO JÄTELAKIASIASSA HE 40/2021

Ympäristöministeriön valmistelema jätelakiuudistus sisältää kaivattuja uudistuksia yhdyskunta- ja pakkausjätteiden syntypaikkalajitteluun ja erilliskeräykseen, jotka edistävät materiaalien kierrätystä EU:n tavoitteiden mukaisesti. Osa uudistuksista johtuu EU:n jätesäädöspaketin minivaatimuksista ja osa on kansallisia uudistuksia.

Kiistanalaisimmat osat uudistuksesta eivät seuraa direktiivivaatimuksista vaan ovat kansallista sääntelyä. Niillä pyritään muuttamaan jätehuollon vastuunjakomallia pakkaus- ja biojätteiden kiinteistökeräyksen sekä kaksoiskuljetusjärjestelmän osalta.

1. Yhteenveto lausunnon keskeisistä nostoista

- Hallituksen esityksen tuottajavastuuta koskevat säännökset ovat monessa suhteessa ongelmalliset, ne tulisi palauttaa uudelleenvalmisteluun. Niiden osalta ei ole aikataulupaineita ja kun pakkausjätteiden talteenotto kehittyy jo ilman lisäsääntelyä, pitäisi nyt keskittyä toimiin, jotka vahvistavat uusiomateriaalien markkinakysyntää
- Jätedirektiiveistä johtuvat minivaatimukset tulisi saattaa voimaan saman tien. Yhdyskuntajätteen määritelmä tulisi muuttaa direktiivin mukaiseksi (JäteL 6§)
- Biojätteen tiukka erilliskeräys kannattaisi saattaa voimaan esitetyssä muodossa, mutta huomattavasti nopeammalla aikataululla, esim 1.1.2022.
- Kaksoiskuljetusjärjestelmä tulisi säilyttää myös pakkaus- ja biojätteissä ja sen ehdot pitäisi selkeyttää ja yksinkertaistaa.
- Jos pakkausjätehuoltoa ja kuljetusjärjestelmää koskevaa osiota ei palauteta uudelleenvalmisteluun, pitäisi yrityksille varata oikeudenmukainen siirtyvä, joka tulisi olla vähintään 5 vuotta.

2. Jätedirektiivistä johtuvat vaatimukset

Uusilla vaatimuksilla mm. harmonisoidaan jätteisiin ja kierrätykseen liittyviä määritelmiä ja kiristetään jätteisiin liittyviä raportointi-, selvillä olo-, tiedoksisaanti- ja kirjanpitovelvoitteita sekä kiristetään yhdyskuntajätteiden ja pakkausjätteiden kierrätystavoitteita. Uudet vähimmäiskierrätysvaatimukset ovat tervetulleita ja uudistukset ovat välttämättömiä tilastoinnin oikeellisuuden varmistamiseksi ja maakohtaisen vertailtavuuden parantamiseksi.

Jätelaissa ehdotetaan jätedirektiivistä poikkeavaa määritelmää yhdyskuntajätteelle: siinä puhutaan asumisessa syntyvästä jätteestä kotitalousjätteen sijaan. Perusteluissa on katsottu, että asumisessa syntyvä jäte on synonyymi kotitalousjätteelle. Tällä hetkellä asumisen tulkinta on kuitenkin hyvin vaihtelevaa ja se aiheuttaa ristiriitaa jätelaitosten ja yritysten välillä. Kunnan vastuuta koskevan 32 §:n kautta asumisen tulkinta vaikuttaa siihen, kenellä on mandaatti toimia jätehuollossa. Kuntayhtiöiden toimesta asumista on pyritty tulkitsemaan mahdollisimman laajasti. Kiistaa on ollut esimerkiksi siitä, ulotetaanko asumisen käsite sisältämään hoivalaitokset, vankilat ja varuskunnat. Sääntelyn selkeyttämiseksi ja tulkintaepäselvyyksien välttämiseksi, tulisi yhdyskuntajätteen määritelmä (6 §) muuttaa direktiivin mukaiseksi sekä tehdä jätelain 32 §:ään vastaavat korjaukset.

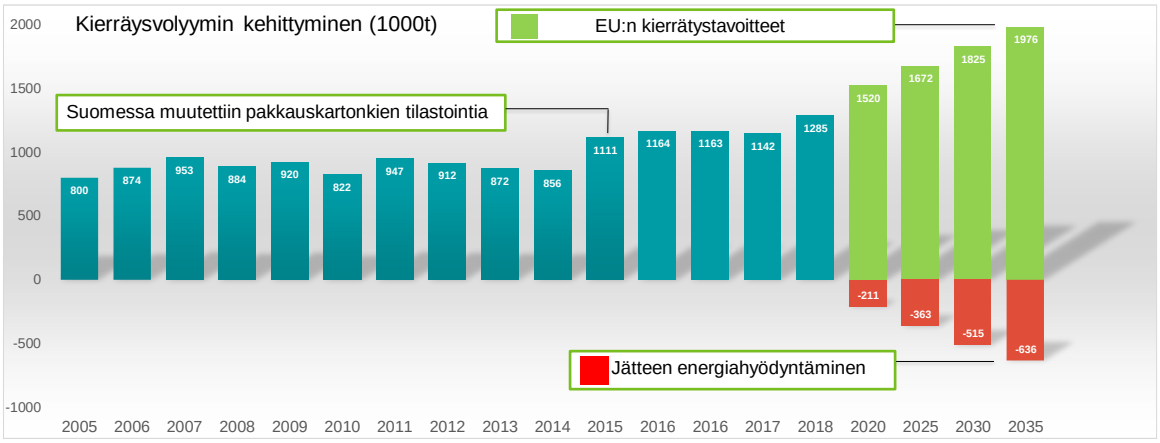
Jätedirektiiveistä juontuva kokonaisuus olisi voitu implementoida jo määräaikaan eli 5.7.2020 mennessä, koska direktiivin vaatimien minimisäännösten osalta ei muuten riitaisessa valmistelussa noussut merkittävää kritiikkiä.

3. Keinot yhdyskuntajätteiden kierrätyksen kasvattamiseen

Toinen keskeinen asia lakiesityksessä on määrittää vaikuttavat keinot kiristyvien yhdyskuntajätteiden kierrätystavoitteiden saavuttamiseksi. Suomi ei ole saavuttanut yhdyskuntajätteissä EU:n nykyistä 50 %:n kierrätystavoitetta ja nyt tavoitteet nousevat portaittain 65 %:iin 2035 mennessä. Materiaalikierrätys on käytännössä laahannut samalla tasolla koko 2000 luvun eli tarvitaan todella radikaaleja uudistuksia jätepolitiikkaan. Tavoitteiden saavuttamiseksi pitäisi yli 600 000 tonnia yhdyskuntajätettä ohjata jätteenpoltosta materiaalikierrätykseen.

Kiristyvät vaatimukset merkitsevät sitä, että yhdyskuntajätteen polton volyymeja pitäisi leikata lähes 40 %:lla nykytasosta, kun samaan aikaan ajetaan ylös 120 000 tonnin lisäkapasiteettia jätteenpolttoon Salossa.

Ohessa tavoiteltu muutos jätevolyymien näkökulmasta.



Tulevat tavoitteet merkitsevät käytännössä sitä, että sekajätteen määrä pitäisi puolittaa tehostamalla toisaalta jätteiden lajittelua ja erilliskeräystä sekä toisaalta uusiomateriaalien hyödyntämistä.

On erittäin hyvä, että erilliskeräysvelvoitteet tulevat esityksen mukaisesti jäteasetukseen, koska vaihtelevat kunnalliset jätehuoltomääräykset ovat vesittäneet valtakunnallisten tavoitteiden saavuttamisen.

Tehokkain ja vaikuttavin keino yhdyskuntajätteiden kierrätyksen parantamiseksi on mahdollisimman tiukka biojätteen erilliskeräysvelvoite, koska sekajätteestä edelleen 30-40 % on biojätettä. Biojätteen tiukempi velvoite (erilliskeräys yli 10 000 asukkaan taajamissa kaikilla asuinkiinteistöillä) tulisi ottaa käyttöön mahdollisimman nopeasti, 1.1.2022 eikä vasta 1.7.2024, kuten ehdotuksessa esitetään. Biokaasun tarve kasvaa tulevina vuosina nopeasti vaihtoehtoisena liikennepolttoaineena erityisesti raskaassa liikenteessä ja biojätteen käsittelyn laitoskapasiteettia kasvatetaan parhaillaan voimakkaasti.

Biojätteen kiristyvä erilliskeräysvelvoite ei ole kuitenkaan yksinään riittävä, koska se ei aina johda siihen, että jäte lajitellaan kotitalouksissa. Esimerkiksi pääkaupunkiseudulla biojätteen erilliskeräys on ollut käytössä jo yli 15 vuoden ajan, mutta edelleen sekajätteen joukossa on yli 30 % biojätettä.

Laajasta jätelakikokonaisuudesta onkin jätetty kokonaan pois ohjauskeinot, joilla olisi aivan ratkaiseva merkitys tulosten kannalta. Tällä hetkellä kierrätyksen edistämiseen ei ole olemassa tehokasta taloudellista ohjausta.

Jätteenpolton verottamista YM ei ole halunnut edistää Suomessa, kuten muissa EU-maissa. Polton verottamisen lisäksi tai sen sijaan olisi järkevää kohdistaa EU:n uusi muovimaksu (nk. muovivara) sekajätteeseen verona, mikä loisi jätteentuottajille kannusteen sekajätteen lajitteluun. Nyt sekajätteen hintaa ohjataan vain kunnallisten jätemaksujen kautta. Samanaikaisesti kuntayhtiöt ovat sitoutuneet toimittamaan sekajätettä polttoon.

4. Pakkausjätehuollosta

Pakkausjätteiden tuottajavastuusta Jätesäädöspaketti kiristää pakkausjätteiden kierrätystavoitteita ja tuottajavastuuvaatimuksia. Pakkausjätedirektiivin 7 artiklan 2 kohdassa edellytetään, että jäsenvaltioissa on viimeistään 31.12.2024 oltava tuottajan vastuuta koskeva järjestelmä kaikkia pakkauksia varten. Jos tuottajavastuujärjestelmä on otettu käyttöön ennen 4.7.2028, niin jäsenvaltion on varmistettava, että järjestelmä on jätedirektiivin vähimmäisvaatimusten (artikla 8a) mukainen 5.1.2023. Näissä vähimmäisvaatimuksissa edellytetään, että tuottajavastuujärjestelmä on esimerkiksi selkeä, maantieteellisesti kattava, jätteen erilliskeräyksen ja sen kuljetuksen ja käsittelyn kustannukset kattava, eikä järjestelmä ylitä kustannuksia, jotka ovat tarpeen jätehuoltopalvelujen tarjoamiseksi kustannustehokkaasti.

Komissio on vasta laatimassa ohjeistusta jäsenvaltioille tuottajavastuun vähimmäisvaatimusten tarkemmasta tulkinnasta. Suomessa tuottajavastuun uudistusta ajetaan kansalliseen lainsäädäntöön ennen kuin EU:n ohjeistus on valmis. Tämä sisältää riskin siitä, että laki on kansallisella tasolla ristiriidassa direktiivivaatimusten kanssa.

Yksi keskeinen ja lakiesityksessäkin tunnistettu oikeudellinen epävarmuus liittyy tuottajien kustannusvastuun laajuuteen. Ehdotus lähtee siitä, että asuinkiinteistöjen pakkausjätteiden keräämisen kustannuksista tuottajien kustannusvastuu rajattaisiin kansallisella poikkeamalla 80 %:iin. Direktiivin mukaan tällainen poikkeaminen on perusteltua vain erityisistä syistä: 1) asianmukaisen jätehuollon varmistamiseksi ja 2) järjestelmän taloudellisen elinkelpoisuuden varmistamiseksi. Lakiesitys ei perustele sitä, miten nämä edellytykset täyttyvät Suomessa, jossa jätehuolto on asianmukaisesti hoidettua ja tuottajavastuun kustannukset huomattavasti alhaisemmat kuin verrokkimaissa. Komission ohjeistus indikoi vahvasti 100 %:n kustannusvastuuta suomalaisille pakkaustuottajille.

Kustannusjakomalliin liittyvä oikeudellinen epävarmuus on merkittävä kokonaisuuden kannalta, koska juuri luvatulla 20 %:n ”alennuksella” tuottajat saatiin suostuteltua yhteistoimintamalliin. Lakiin ehdotettu malli kustannusten jakamisesta kaatuisi alkuunsa, jos malli ei täyttäisi komission tulkintaa tuottajien kustannusvastuusta. Kaikissa muissa käytössä olevissa tuottajavastuujärjestelmissä tuottajilla on 100 %:n vastuu kustannuksista joko pihalta alkaen (keräyspaperi) tai vastaanottopisteestä alkaen (pakkaukset nyt, keräyspaperi osin, autonrenkaat, sähkö- ja elektroniikkaromut, romuajoneuvot, paristot ja akut).

Edellä mainitut takarajat direktiivien implementoinnille pakkausjätehuollon osalta mahdollistavat sen, että pakkausjätehuollon malli valmistellaan vielä uudelleen varmistaen, että malli noudattaa komission tulkintaa. Ensimmäinen takaraja 5.1.2023 jättää aikaa jatkovalmistelulle. Tällä välin sääntelyssä voidaan edetä biojätteen laajan erilliskeräyksen kanssa.

4.1 Tuottajien ja kuntien yhteistoimintamalli pakkausjätteiden asuinkiinteistökeräyksessä

Ehdotettu yhteistoimintamalli on puhtaasti kansallinen ratkaisu ja sellaisenaan hyvin erilainen kuin kaikki muut tuottajavastuumallit, jotka toimivat paitsi tuottajien 100-prosenttisella vastuulla myös täysin markkinaehtoisesti.

Koko lakiuudistuksen yksi keskeinen motiivi oli selkeyttää jätehuollon vastuunjakoa. Nyt ehdotetulla mallilla järjestämisvastuu kuitenkin pilkotaan 310 kunnalle ja niiden hallinnoimille jäteyhtiöille, jotka sitten kilpailuttavat varsinaisen palvelun.

Oheisessa kuvassa on vertailtu paperin tuottajavastuumallia nyt ehdotettuun pakkausten kiinteistökeräyksen hallintomalliin.



Yhteistoimintamallin kompleksisuutta kuvaa hyvin se, että sen sääntelyyn tarvitaan 2 sivua pykäliä (49a-49d) ja runsaat ja monimutkaiset perustelut, kun taas paperin tuottajavastuu on kuvattu jätelaissa muutamalla virkkeellä. Paperinkeräys hoidetaan täysin markkinoiden toimesta 100 %:n kustannusvastuulla ja sen talteenottoasteet ovat Euroopan kärkeä. Miksi pakkaukset tarvitsevat näin monimutkaisen sääntelymallin? Kiinteistökohtaisen keräyksen lisäksi on vielä pantillisille palautuspakkauksille, yrityspakkauksille sekä aluekeräyspisteille omat erilaiset ratkaisunsa.

Tällaista monimutkaista ja kankeaa hallintomallia on lähes mahdotonta johtaa ja ohjata, eikä se ole läpinäkyvä esimerkiksi kustannusjaon toteutumisen suhteen. Vastuu kierrätystavoitteiden saavuttamisesta jää tuottajille, mutta operointi on ulkoistettu kunnille. Lisäksi kunnille on annettu mahdollisuus jätehuoltomääräyksillä lieventää jäteasetuksen erilliskeräysvelvoitteita, joka sinällään on hyvin erikoinen sääntelyrakenne.

Toinen erikoisuus tässä mallissa on se, että siinä pakotetaan eri pakkausmateriaalien tuottajat konsolidoitumaan yhteen (62 §). Tällä on pyritty helpottamaan yhteistoimintamallin vaatimista sopimuksista neuvottelua vähentämällä sopijaosapuolten lukumäärää. Materiaalikohtaisten tuottajayhteisöjen sijaan yksi supertuottajayhteisö muuttuisi käytännössä hankintaorganisaatioksi, jota ei kiinnosta pakkausmateriaalien arvoketjun mittaisten kierrätysratkaisujen edistäminen vaan minimikeräysvaatimusten toteuttaminen.

Ehdotettu uusi vaatimus yhdestä tuottajayhteisöstä on jo aiheuttanut toimintaympäristöön epävarmuutta, mikä on johtanut uusien kierrätysinvestointien pysähtymiseen muovisektorilla. Jotta pakkausten kierrätyksen kannalta kriittiset kotimaiset investoinnit saataisiin käyntiin ja varmistettaisiin se, että esimerkiksi muovipakkausten tuottajat ottavat kierrätyksen huomioon jo pakkaussuunnittelussa, tulee tuottajayhteisöjen rakenteellisista muutosvaatimuksista luopua.

Ehdotetulla yhteistoimintamallilla, joka sisältää järjestämisvastuun antamisen kunnille, pakkausjätteiden keräämiseen luotaisiin kunnallinen monopoli, jonka kunnat siirtävät omistamiensa jäteyhtiöiden tuotettavaksi. Ehdotuksessa arvioidaan, että kunnalliset jäteyhtiöt saavat tämän nojalla 50-80 miljoonan euron arvoisen liiketoiminnan hallintaansa.

Pakkausjätteiden keräykseen on jo syntynyt yksityisten yritysten hoitama markkina, jota lakiehdotuksella nyt rajoitetaan. Professori Kuoppamäki on arvioinut asiantuntijalausunnossaan, että ehdotettu lainsäädännöllinen ratkaisu tuottaa valtiontukiriskin, kun yksityinen markkina siirretään lailla kunnallisille toimijoille. Tämän vuoksi lainsäädäntöpaketti tulisi notifioida komissiolle, ennen kun se voidaan ottaa käyttöön. Kuoppamäen lausunnossa tunnistetaan myös kasvavat riskit kilpailuneutraliteetin vaarantumiseen.

Hallituksen esityksessä kunnille luotavaa yksinoikeutta keräyksen järjestämiseen perustellaan ns. SGEI-palveluiden (Services of General Economic Interest) kriteerien kautta, mikä ei ole kestävää. SGEI-palvelun ydinehtona on markkinapuute. Tässä tapauksessa pakkausjätteiden keräyksessä on jo osoitetusti toimivat markkinat. Sääntelymallissa todetaankin, että jos kunnat ja tuottajat eivät pääse yhteisymmärrykseen palvelusta maksettavista korvauksista, tuottajilla on oikeus toteuttaa keräys markkinaehtoisesti. Lisäksi SGEI-palvelu edellyttää usein palvelutuotannon rahoittamista julkisista varoista. Tuottajavastuun ideana on päinvastoin rahoittaa erilliskeräys niiden tahojen toimesta, jotka laskevat tuotteita markkinoille ja saavat näin kannustimen huomioida tuotteen elinkaaren aikaiset ympäristövaikutukset jo valmistusvaiheessa.

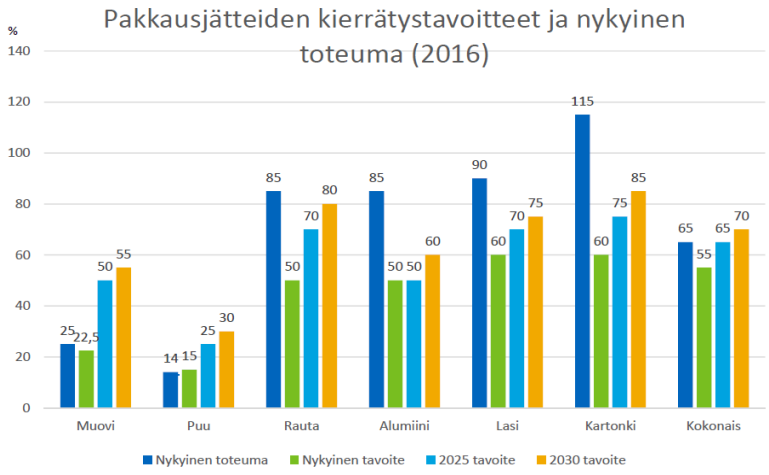
Vahvaan kuntavastuuseen perustuvaan malliin on haettu esikuvaa Ruotsista. Valmisteluaineistossa ei ole tuotu esiin sitä, että Ruotsissa vahva kuntamonopoli on jo johtanut useisiin haasteisiin. Kiertotalous ei ole kehittynyt, kustannukset ovat karanneet käsistä ja kilpailuneutraliteettiongelmat ovat lisääntyneet. Ruotsin hallitus on tilannut selvityksen, jossa tarkasteltiin kunnallisen monopolin asteittaista purkamista havaittujen epäkohtien vuoksi. Lisäksi Ruotsissa on jo annettu asetus pakkausten tuottajavastuusta, jossa tuottajan kustannusvastuu on laaja ja ulottuu keräyksen järjestämiseen kaikilta kiinteistöiltä huhtikuusta 2025 alkaen.

Ehdotetusta kustannustenjaosta tuottajien ja kuntien välillä tulee lisäksi kiinnittää huomiota siihen, että kuntien tulee kustantaa 20 % *kaikesta* pakkausjätehuollosta, ei siis vain kuntalaisten käyttämistä palveluista. Lisäksi alle 5 huoneiston kiinteistöt rajataan erilliskeräyksen ulkopuolelle, mikä käytännössä tarkoittaa sitä, että pientalot ja haja-asutus rahoittavat kaupunkikerrostalojen pakkausjätekustannuksia.

Eriarvoisuutta erityyppisten alueiden välillä kärjistää sekin, että esityksen mukaan ne kunnat, jotka eivät halua liittyä yhteistoimintasopimukseen joutuvat kustantamaan itse pakkausjätehuollon järjestämisen. Tämä lienee vastoin EU-sääntelyä, jonka mukaan tuottajien on järjestettävä pakkausjätteiden keräys maantieteellisesti tasapuolisesti ja tuottajien tulee vastata keräyksen kustannuksista.

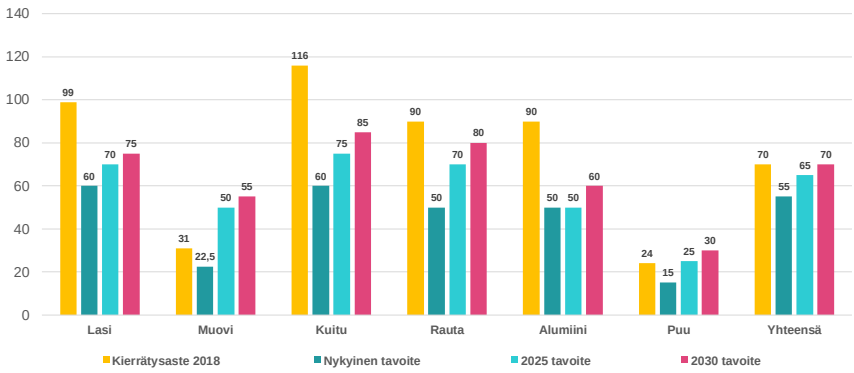
4.2 Pakkausjätteiden kierrätyksen edistäminen

Pakkausjätteiden kierrätyksen järjestäminen siirrettiin tuottajien vastattavaksi 1.5.2015. Sen jälkeen pakkausjätteiden talteenotto on Suomessa kehittynyt isoilla harppauksilla. Tuoreimpien tilastojen valossa pakkausala onkin näillä näkymin jo saavuttanut tai saavuttamassa kiristyvät kierrätystavoitteensa eikä pakkausjätehuollon lisäsääntelylle ylipäätänsä ole tarvetta tässä vaiheessa. Valmisteltavaa uudistusta on tehty vuoden 2016 tilastojen valossa, mikä antaa harhaanjohtavan kuvan tehostamistarpeista.



Pakkausjätteiden kierrätysasteet vuoden 2018 tilanteen valossa antavat jo aivan erilaisen tilannekuvan. sekä tavoitteet tuleville vuosille. Muovin talteenotto on kasvanut viimeisten vuosien aikana voimakkaasti. Vuonna 2019 muovin talteenotto nousi 40 %:iin ja viime vuonna jo tasolle 50 % (Suomen Uusiomuovi). Pakkausjätteiden osalta talteenottomäärät ovat jo vähintään vaaditulla minitasolla, varsinkin kun HSY:n alueella kiristyvät erilliskeräysvaatimukset tulivat voimaan 1.1.2021 lukien.

Kuva: Pakkausjätteiden kierrätystavoitteet ja vuoden 2018 toteuma.



Pakkausjätteiden kierrätyksen pullonkaulat ovat tällä hetkellä enemmän kysyntäpuolessa. EU:ssa pohditaankin parhaillaan keinoja uusioraaka-ainemarkkinoiden vahvistamiseksi. Nyt olemme tilanteessa, että regulaatio velvoittaa lajitteluun ja erilliskeräämiseen, mutta uusioraaka-aineen käyttö perustuu vapaaehtoisuuteen. Kierrätyksen näkökulmasta talteenottoa eli erilliskeräystä ei kannattaisi kasvattaa ennen kuin uusioraaka-aineille saadaan luotua EU:ssa toimivat markkinat, tähän menee vielä muutamia vuosia, jonka jälkeen uusioraaka-aineen kysyntä ohjaa lisäämään keräystä.

5. Kaksoiskuljetusjärjestelmä

Kaksoiskuljetusjärjestelmää koskeva kysymys ei liity yhdyskuntajätteiden tai pakkausjätteiden kierrätyksen kasvattamiseen eikä jätedirektiivien implementointiin. Kuljetusmallista riippumatta materiaalit on toimitettu joko tuottajien (pakkausjätteet) tai kuntien (bio- ja sekajäte) osoittamaan käsittelyyn.

Muutosta perustellaan lähinnä pakkausjätehuoltoon esitetyllä tuottajien ja kunnan yhteistoiminnalla. Lainvalmistelussa tarkasteltiin myös vaihtoehtoa, jossa *"tuottajat vastaisivat pakkausjätteiden erilliskeräyksestä kokonaisuudessaan (operatiivinen ja kustannusvastuu) ja kunnat muun asumisessa syntyvän ja muun kunnan vastuulle säädetyn jätteen jätehuollosta."* Tällainen järjestelmä meillä on siis tällä hetkellä voimassa pakkauksien osalta sekä lisäksi myös muissa tuottajavastuujärjestelmissä ja se mahdollistaa kaksoiskuljetusjärjestelmän säilyttämisen.

Ehdotuksen mukaan kaksoiskuljetusjärjestelmä edelleen säilyisi, mutta sen käytön mahdollisuus rajoittuisi ainoastaan seka- ja lokajätteisiin. Tällaisenaan se menettäisi merkityksenä, koska kasvavan lajittelun myötä sekajätteen rooli on jatkossa marginaalinen ja kunnilla olisi jätehuoltomääräyksissä mahdollisuus estää nk. täydentävä keräys muun kuin kunnallisen toimijan osalta.

Kaksoiskuljetusjärjestelmää koskevat riidat ovat aiheuttaneet kohtuuttomasti työtä alueellisille jätelautakunnille. Kerta toisensa jälkeen kunnat haluaisivat jatkaa ns. sopimusperusteista kuljetusjärjestelmää (kiinteistön haltijan järjestämä jätteenkuljetus, 37 §), mutta päätös palautuu uudelleenvalmisteluun muoto- tai perusteluvirheiden vuoksi. Tämä johtuu suurelta osin nykylain 37.1 §:n epäselvistä ja tulkinnanvaraisista edellytyksistä.

Hallituksen lausuntokierroksella olleessa esitysluonnoksessa 37 §:n kriteeristöä oli selkeytetty, mutta sittemmin esityksessä on palattu nykyisen lain muotoiluun samalla, kun kaksoiskuljetusjärjestelmän lakkauttamisehdotus vedettiin pois sekajätteen osalta. Nykyiseen, hallinnollista taakkaa aiheuttavaan pykälään palaaminen kertoo valmistelevien virkamiesten vastentahtoisesta suhtautumisesta kaksoiskuljetusjärjestelmään. Normien selkeyttäminen riitojen ja ylimääräisten kustannusten vähentämiseksi pitäisi kuitenkin kaikissa tapauksissa olla johtava periaate.

6. Yhteenveto

Kiertotalouden vahvistaminen ja kierrätysasteen nostaminen ovat erittäin tärkeitä tavoitteita, joita syntypaikkalajittelu ja erilliskeräys tehokkaasti edistävät. Kun nyt parhaillaan implementoidaan yhdyskunta- ja pakkausjätetavoitteita kansalliseen lainsäädäntöön, EU ohjaa uudella Green Deal -ohjelmallaan todella isoon systeemimuutokseen koko materiaalitaloudessa. Tämä systeemimuutos toteutetaan markkinoiden toimesta panostamalla uusiin liiketoimintaratkaisuihin ja teknologioihin.

Lakiesitys vie suomalaista jätehuoltomallia päinvastaiseen suuntaan. Esitetty kunnallinen interventio tuottajavastuumarkkinaan on kuitenkin tarpeeton. Kaikki muut tuottajavastuujärjestelmät toimivat täysin markkinaehtoisesti ja ne ovat osoittaneet tehokkuutensa eurooppalaisessa vertailussa.

Uudistus tällaisenaan on hyvin vahingollinen yksityisille yrityksille. Uudistuksen myötä satojen alan yritysten toimintaedellytykset heikentyvät merkittävästi.

Koska uudistuksen tuottajavastuuta koskevat säännökset ovat monessa suhteessa ongelmalliset, ne tulisi palauttaa uudelleen valmisteluun. Tuottajavastuuta koskien säännösten osalta ei ole aikataulupaineita ja kun pakkausjätteiden talteenotto kehittyy jo ilman lisäsäätelyä, pitäisi keskittyä toimiin, jotka vahvistavat uusiomateriaalienmarkkinakysyntää. Nyt voitaisiin päättää toimenpiteistä, jotka ovat kiistattomia ja nostavat nopeasti kierrätysastetta, kuten biojätteen tiukka erilliskeräysvaatimus. Samalla voitaisiin saattaa voimaan jätedirektiivin minimivaatimukset.

Jos pakkausjätehuoltoa ja kuljetusjärjestelmää koskevia muutoksia ei palauteta uudelleenvalmisteluun, pitäisi joka tapauksessa huolehtia siitä, että yrityksille annettaisiin oikeudenmukainen siirtymä sopeutua muutokseen. Hankintalain yhteydessä kunnallisille jäteyhtiöille annettiin 13 vuoden aika sopeutua 5 %-yksikön liikevaihtomuutokseen in house -rajan osalta. Nyt ehdotuksen mukaan yritysten toimintaedellytyksiä heikennetään merkittävästi 2-3 vuoden siirtymäajalla.

Jorma Mikkonen
Yhteiskuntasuhdejohtaja
Lassila & Tikanoja Oyj
jorma.mikkonen@lassila-tikanoja.fi
puh. 0500 453454